

Oriol Casassas i Simó.

L'ESPORT TAMBÉ POT INSPIRAR POESIA

Oriol Casassas: català, metge i poeta

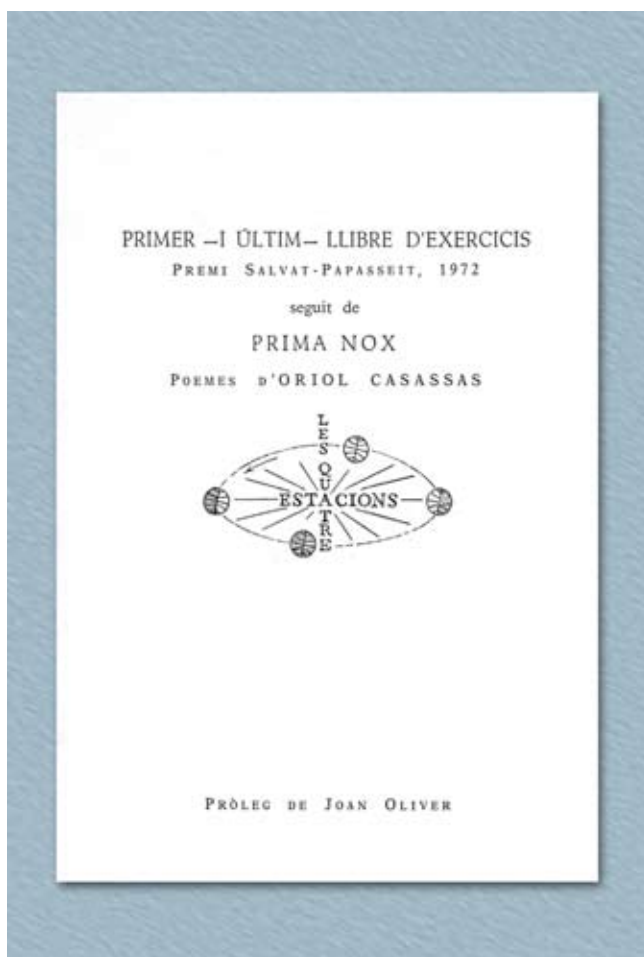
RAMON BALIUS I JULI

Per primera vegada, el nostre espai *L'esport també pot inspirar poesia* acull un metge-poeta que fou esportista i alhora és un estimat amic. Em refereixo a l'**Oriol Casassas i Simó** (Sabadell, Vallès Occidental, 1923).

L'Oriol és un destacat pediatra, membre Emèrit de l'Institut d'Estudis Catalans, que ha exercit aquesta especialitat amb dedicació total, praxi acurada i teòrica profunda. Segons la síntesi, molt completa, que

proporciona l'Institut d'Estudis Catalans sobre la personalitat del Dr. Casassas, hem d'assenyalar que ha prestat principal atenció als problemes socials de la Medicina (és coautor de *"La Pediatria en el suburbi"*, *"Epidemiologia social de la infància a Catalunya"* i *"Funció social de la Medicina"*); a qüestions d'història de la Medicina (és autor de *"La Medicina Catalana del segle XX"*, de *"Cent Anys de Pediatria a Catalunya"*, *"Josep Alsina i Bofill, l'exemple"* i d'estudis biogràfics sobre *August Pi i Sunyer*, *Jordi Gol*, *Pere Calafell*, *Josep Trueta*, etc.); i a aspectes lingüístics (és coautor dels *Vocabularis Mèdics* i director del *Diccionari Enciclopèdic de Medicina*). Ha presidit la *Societat Catalana de Pediatria*, la *Societat Catalana de Biologia* (filial de l'IEC) i l'*Acadèmia de Ciències Mèdiques*. Ha rebut el premi *Jordi Gol i Gurina a la trajectòria professional* i la *Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya*.

Aquest esquemàtic currículum permet que, aquell que no conegui l'Oriol Casassas, dedueixi fàcilment que es troba davant d'una personalitat que ha dedicat sempre totes les seves activitats al seu país. Estimar el país és estimar la terra, per la qual cosa no ha d'estranyar que la muntanya i l'excursionisme hagin

Primer
-i últim-
Llibre d'Exercicis

ocupat un espai molt important de la seva joventut. Hem sabut que havia practicat el basquetbol; jugava a la Unió Esportiva de Sants, un club que aquells anys competia amb equips com el Laietà, el Joventut, el Barcelona, l'Espanyol... Segons ens explicava jocosament, el Sants era un equip dels anomenats "ascensor", entre primera i segona categoria.

Fa uns mesos, vaig tenir el plaer d'escoltar un recital poètic de l'Oriol, basat essencialment en el seu llibre de poemes "Primer –i últim– Llibre d'Exercicis", publicat per "Els llibres de les Quatre Estacions", l'any 1973, amb pròleg de Joan Oliver, fill de Sabadell com ell. L'obra va ser guardonada amb el Premi Salvat-Papasseit, 1972. Segons Joan Oliver, "El metge-pintor o el metge-poeta em semblen més complets en tant que homes i en tant que metges; els sento més prop de mi i m'inspiren més confiança". Aquest volum "traeix, al meu parer, la modèstia amb què el metge entra a la sardana lí-

rica, com si volgués fer perdonar la seva, diguem-ne, intrusió". Aleshores passa a explicar-nos el secret de l'estructura poètica del llibre: "Gairebé tots els poemes d'aquesta sèrie recolzen en altres tantes composicions de poetes coneguts, però no són, de cap manera, un pastix ni una paràfrasi; aquí, els models són presos com un punt de partida. No són tampoc una paròdia, fora d'algun tret extern que el poeta tomba cap al burlesc, en algun joc de paraules sobre el títol o a l'entorn d'un vers característic, com si així volgués facilitar la identificació del prototipus escollit". Per a Casassas, aquest és un llibre d'exercicis que, sens dubte, ha posat a prova la seva capacitat poètica, en voler seguir l'estil característic de poetes coneguts i reconeguts. No té intenció de tornar a realitzar l'experiència "primer –i últim–" escriu, que va representar-li un esforç difícil, que el prologuista no li reconeix quan opina que "restringeix la seva llibertat d'expressió i la volada lírica.

En aquest llibre, el meu afany de recerca esportiva va copsar dos poemes relacionats amb l'esport: "Joc de petanca" i "Desigualtat d'Oportunitats". Són dos dels poemes d'aquest origen més bonics i inspirats.

El "Joc de petanca", realitzat amb la mètrica d'en Josep Carner, en el seu sonet "Joc de tennis", és una perfecta descripció d'aquest popular joc. En llegir-lo, o escoltar-lo es té la visió d'un terreny de joc situat en una plaça de qualsevol poble català, potser del "midi" de Catalunya Nord, o de l'Empordà, o d'un Passeig de Barcelona com el passeig Sant Joan, a l'ombra de grans plàtans. Es capta el tuf de suor, d'aiguarent o de cigar mig encès, que emana d'un grup de jugadors despitalats, generalment d'edat madura. Cal patir pels turmells dels passejants i no pas pels dels combatents, perquè aquests en cap moment no perden de vista les pesades boles de metall.

Joc de petanca

Portàveu la camisa descordada
i fèieu tuf encara d'aiguarent
i a l'ombra dels grans plàtans la jugada
complieu amb furor de combatent.

Amb punta de cigar mig apagada
ràpids somrèieu sornegueramen
quan l'enemic fallava la tirada.

I el passeig usurpàveu amb recent
joc importat per virtut d'encanteri
del migdia veí. D'antic senderi,
jo patia pels turmells del passants

i, qui sap si amb excés de fantasia,
un fresc romànic se m'apareixia
on semblant pluja lapida ignots sants.

Juego de petanca (*)

Llevabais la camisa desabrochada
y todavía olíais a aguardiente
y a la sombra de los grandes plátanos
cumplíais la jugada con furor de combatiente.

Con la punta del cigarro medio apagada
rápidos sonreíais irónicamente
cuando el enemigo erraba el tiro

Y usurpabais el paseo con reciente
juego importado por virtud de brujería
del vecino mediodía. Por sentido común,
yo sufría por los tobillos de los paseantes

y, quien sabe si con exceso de fantasía,
se me aparecía un fresco románico, donde
similar lluvia lapida ignotos santos.

(*) Traducció literal no poètica.

Desigualtat d'Oportunitats*(traduït de l'almerienc)*

M'he empenyat! No vull ser caddie al Prat!

Ni de molt no us penseu

què és

fer de caddie al Prat!

Ja n'estic fins als nassos

de llurs pals,

de llurs cops

–“Caddie, dóna'm l'spoon; i ara el drive”–,

[i jo amb rampa a la cuixa,

fora límits,

de trompis

amb la bossa al carret.

Si el marquès té bon dia i sorprèn fent el par
com un llepa somric i em guanyo una propina
i ell proclama: –Dos down–,
altre cop la bola del tee cap al forat.

Ni de molt no us penseu

què és

fer de caddie al Prat!

Si m'ho paguessin bé li diria al vicari

que em fes una tarjeta

perquè un ex-combatent em llogués con a grum

O bé en uns comestibles

per portar amb un cistell les comandes.

O en un bar per rentar plats i gots.

Ni de molt no us penseu

què és

fer de caddie al Prat!

Ni sabeu la il·lusió que em faria, com ells,

d'haver anat a l'escola;

però quan n'era temps,

cop de recollir olives.

Desigualdad de Oportunidades*(traducido del almeriense) (*)*

¡Me he cabreado! ¡No quiero ser “caddie” en el Prat!

!No podeis ni imaginar

qué es

hacer de “caddie” en el Prat!

Estoy hasta las narices

de sus palos,

de sus golpes

–“Caddie, dame el “spoon”; y ahora el “drive”–,

[y yo con calambres en el muslo

fuera de los limites

de bruces

con la bolsa en el carrito

Si el marqués tiene buen día y sorprende haciendo el “par”
sonríe adulator y me gano una propina
y el proclama: –Dos “down”–;
y otra vez la bola del “tee” hacia el agujero.

¡No podéis ni imaginar

qué es

hacer de “caddie” en el Prat;

Si me lo pagasen bien le diría al jefe

que me hiciese una tarjeta

para que un ex combatiente me alquilara como asistente.

O bien en un colmado

para llevar con un cesto los pedidos.

O en un bar para lavar platos y vasos

¡No podéis ni imaginar

qué es

hacer de “caddie” en el Prat!

Ni sabeis la ilusión que me haría

haber ido a la escuela, como ellos,

pero cuando era el tiempo,

me hartaba de recoger aceitunas.

En el subtítol d'aquest segon poema, *(Traduït de l'almerienc)*, Casassas ens presenta d'antuvi l'origen immigrant del protagonista. En els primers versos ens informa de la seva frustració davant de la feina no desitjada. Ens explica, a la manera de *Salvat*

Papasseit, la seva tragèdia, quasi un esclavatge, que el porta a desitjar ofícis de molt diferent ambient al que està vivint, potser més adequats a la seva veritable arrel. És conscient que el seu problema rau en una desigualtat d'oportunitats, encara que sembla

que, a pesar de mostrar íntimament la seva protesta, està resignat al seu destí “golfistic”. *Creieu que seria agosarat interpretar que, quan l'Oriol Casassas redactava la trista problemàtica del caddie del Prat, ho feia pensant en la figura del mateix Salvat Papasseit?*

(*) Traducció literal no poètica.